

УДК 657.92:330.341.1

СУТНІСТЬ ВИТРАТ НА НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ТА ДОСЛІДНО-КОНСТРУКТОРСЬКІ РОЗРОБКИ І ЇХ РІЛЬ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ПАРАДИГМІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ростислав Романів

Західноукраїнський національний
університет, Тернопіль, Україна
ORCID: 0000-0003-0118-2865

Світлана Романів

ВСП «Фаховий коледж економіки, права
та інформаційних технологій»
Західноукраїнського національного
університету
ORCID: 0000-0003-4123-2046

Резюме. Здійснено огляд вітчизняних та зарубіжних літературних джерел з проблематики оцінювання, визнання та обліку витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки. Сформульовано перелік управлінських завдань, які дозволяють вирішити наукове визначення витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки (НДДКР). Проаналізовано періодизацію визнання витрат на НДДКР у рамках витратно-статистичного та інвестиційно-орієнтованого підходу. Проведено дослідження сутності витрат на НДДКР у працях вітчизняних та зарубіжних вчених. Дано авторське бачення сутності витрат на НДДКР та вказано, що вони мають подвійну природу: з одного боку, виступають як елемент інноваційної діяльності, формуючи інтелектуальний капітал і базу для подальших технологічних змін; з іншого, – як стратегічні інвестиції, що визначають довготривалу динаміку продуктивності та конкурентних переваг у глобальному економічному середовищі. Розкрито сутність управлінської парадигми інноваційної діяльності. Розглянуто сутність такої парадигми з точки зору економічної та облікової теорії і їх методологічної основи. Вказано акценти, на яких повинен базуватися сучасний етап розвитку облікової теорії в рамках парадигми управління інноваційною діяльністю. Визначено, що в обліковому аспекті така парадигма повинна формувати концептуальне підґрунтя для поєднання традиційних та інноваційних підходів до обліку, забезпечуючи інформаційну базу для ефективного управління інноваційним розвитком підприємства. Досліджено взаємозв'язок елементів парадигми управління інноваційною діяльністю та їх вплив на витрати на НДДКР у розрізі таких ознак, як: концептуальна основа, рівень відкритості системи, інституційна спроможність, етапи життєвого циклу інновації, пріоритети управління, інституційна організація, модель інноваційного процесу, ціль управління, оцінка результативності. Проведено аналіз інтеграції облікового та економічного підходів до розгляду парадигми управління інноваційною діяльністю, який засвідчив, що всі її ключові елементи мають безпосередній або опосередкований зв'язок із витратами на НДДКР.

Ключові слова: витрати на НДДКР, інновації, управлінська парадигма інноваційної діяльності.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.05.068

Отримано 29.08.2025

UDC 657.92:330.341.1

THE ESSENCE OF RESEARCH AND DEVELOPMENT EXPENDITURES AND THEIR ROLE IN THE MANAGERIAL PARADIGM OF INNOVATION ACTIVITY

Rostyslav Romaniv

West Ukrainian National University,
Ternopil, Ukraine

Svitlana Romaniv

Separate Structural Subdivision «Professional
College of Economics, Law and Information
Technologies» of the West Ukrainian National
University, Ternopil, Ukraine

Summary. A review of domestic and foreign literature on the issues of assessment, recognition, and accounting of research and development (R&D) expenditures has been carried out. A list of managerial tasks that

can be addressed through the scientific definition of R&D expenditures has been formulated. The periodization of R&D expenditure recognition within the framework of cost-static and investment-oriented approaches has been analyzed. The essence of R&D expenditures in the works of domestic and international scholars has been investigated. An authorial interpretation of the essence of R&D expenditures has been provided, indicating that they possess a dual nature: on the one hand, they serve as an element of innovation activity, shaping intellectual capital and the foundation for further technological change; on the other hand, they represent strategic investments that determine the long-term dynamics of productivity and competitiveness advantages in the global economic environment. The essence of the managerial paradigm of innovation activity has been disclosed. This paradigm has been considered from the standpoint of economic and accounting theory and its methodological foundations. Emphasis is placed on the aspects that should underlie the modern stage of development of accounting theory within the framework of the innovation management paradigm. It is determined that, in the accounting aspect, such a paradigm should form the conceptual basis for combining traditional and innovative approaches to accounting, thereby providing an information base for effective management of enterprise innovation development. The interrelation of the elements of the innovation management paradigm and their influence on R&D expenditures has been studied with regard to such characteristics as: conceptual foundation, level of system openness, institutional capacity, stages of the innovation life cycle, management priorities, institutional organization, model of the innovation process, management objectives, and performance evaluation. An analysis of the integration of accounting and economic approaches to the consideration of the innovation management paradigm has been conducted, which confirmed that all of its key elements have a direct or indirect connection with R&D expenditures.

Key words: R&D costs, innovations, managerial paradigm of innovation activity.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.05.068

Received 29.08.2025

Постановка проблеми. У сучасних умовах національні економіки зіштовхуються з викликами глобальної конкуренції, цифрової трансформації та необхідності забезпечення сталого зростання. В цих обставинах інновації стають ключовим чинником розвитку, а ефективне управління ними є одним із пріоритетів державної політики та корпоративних стратегій. Центральним інструментом інноваційної активності виступають витрати на науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки (НДДКР), що формують основу для створення нових знань, технологій, продуктів і процесів. З огляду на трансформацію глобальної економіки та зростання значення знань як стратегічного ресурсу, інноваційна діяльність посідає провідне місце в системі управління національними та регіональними економіками. Парадигма управління інноваційною діяльністю, у свою чергу, визначає принципи, методологічні засади та організаційні моделі реалізації інноваційної політики, формуючи підходи до розподілу, обґрунтування й оцінювання ефективності витрат на НДДКР.

У цих умовах постає питання, яким чином забезпечити достовірне, узгоджене та науково обґрунтоване визначення витрат на НДДКР, що дозволяє як порівнювати їх у міжнародному контексті, так і формувати ефективну політику інноваційного розвитку на національному рівні? У цьому контексті парадигма управлінської діяльності виступає концептуальною основою, яка визначає принципи, методи та інструменти організації інноваційної політики, включно з механізмами планування, розподілу та оцінювання ефективності витрат на НДДКР.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання витрат на здійснення НДДКР сьогодні привертає увагу багатьох науковців, оскільки у всьому світі спостерігається зростання їх питомої ваги у бюджетах і глобальних корпорацій, і невеликих фірм. При цьому в наукових публікаціях досліджуються такі витрати як в економічному, так і обліковому аспектах. О. Грицай [4] вказує на необхідність уточнення поняття «витрати», щодо різних сторін інноваційної діяльності. П. Голубецький [2] уточнює, які саме процеси відбуваються в межах такої діяльності. Н. Андрушкевич, С. Філяр, В. Довгань [1] роблять акцент на управлінні витратами на інновації. В роботах Н. Лободи, Д. Кореня, Н. Куришко, О. Ільченка, М. Дибі, В. Гик, В. Макарович, Ю. Грибовська [3, 5, 6, 7, 8] розкриваються питання відображення таких витрат у системі фінансового та управлінського обліку.

В зарубіжних публікаціях НДДКР позначають аббревіатурою R&D – це скорочення від англійського *Research and Development*. Зарубіжні автори Р. Каплан, А. Аткинсон, П. Друкер, Р. Нельсон, С. Вінтер, К. Павіт, К. Крістенсен [10, 11, 12, 13, 14, 15], які здійснили значний внесок у розробленні теорії еволюційної економіки, підкреслюють у своїх працях важливість постійного оновлення знань і технологій, розглядаючи R&D і витрати, пов'язані з ними, як основу організаційного навчання та технологічних змін, що призводять до інноваційних проривів.

Мета дослідження полягає у розкритті сутності витрат на НДДКР та визначення їх ролі в управлінській парадигмі інноваційної діяльності.

Постановка завдання. Для досягнення заданої мети необхідно розкрити облікові та економічні підходи сутності витрат на НДДКР. Крім того, вимагає пояснення така категорія, як «управлінська парадигма інноваційної діяльності», дослідження елементів, які в неї входять, та визначити їх вплив на поведінку витрат на НДДКР

Виклад основного матеріалу дослідження. Наукове визначення витрат на НДДКР є критично важливим як для забезпечення достовірного обліку, так і для формування ефективної політики фінансування інноваційної діяльності. Чітке і методологічно узгоджене трактування таких витрат дозволяє:

1. Ідентифікувати релевантні витрати, пов'язані виключно з дослідженнями та розробленнями, відокремлюючи їх від супутніх або адміністративних витрат.
2. Забезпечити порівняність даних між підприємствами, галузями та країнами, що є необхідною умовою для аналізу ефективності інвестицій у НДДКР.
3. Уніфікувати підходи до обліку й звітності відповідно до національних стандартів та міжнародних вимог (наприклад, МСБО, IFRS або рекомендацій ОЕСР).
4. Оцінити економічну доцільність НДДКР через аналіз витрат у співвідношенні з потенційними результатами у вигляді інновацій, інтелектуальної власності чи комерційного успіху.
5. Забезпечити обґрунтованість рішень щодо державного стимулювання, зокрема податкових пільг чи грантового фінансування, які вимагають чітко визначених критеріїв допустимих витрат.

Таким чином, наукове визначення витрат на НДДКР виконує не лише аналітичну та облікову функцію, а й є інструментом підвищення прозорості, ефективності й стратегічної орієнтованості інноваційної політики.

В Україні в науковій літературі щодо витрат на НДДКР спостерігається певна періодизація.

У 90-х роках минулого і на початку ХХ сторіччя витрати на НДДКР сприймалися як звичайні витрати виробництва в рамках витратно-статичного підходу, без чіткого акценту на їхній інноваційний або інвестиційний потенціал. Облік вівся у межах загальної витратної політики підприємства.

В подальшому розпочався інвестиційно-орієнтований підхід. Це було пов'язано із упровадженням та поширенням міжнародних облікових стандартів. Саме тепер з'являється розуміння, що витрати НДДКР – це не лише витрати, а й потенційні інвестиції в нематеріальні активи, які, в свою чергу, підвищують конкурентоспроможність підприємства. В рамках такого підходу витрати на НДДКР розглядаються як ключовий чинник інноваційного розвитку, а їх облік повинен поєднуватися з управлінськими функціями. З цієї точки зору Н. Андрушкевич, С. Філяр, В. Довгань вказують на необхідності впровадження концепції контролінгу як інтегрованої системи управління, яка поєднує планування, облік, аналіз та контроль витрат, створюючи єдине інформаційно-аналітичне середовище для прийняття рішень. Система контролінгу дозволить не лише відслідковувати фактичні витрати на інновації у розрізі проєктів та підрозділів, але й прогнозувати їх на основі сценарного аналізу та оцінювання ризиків [1].

О. Ільченко наголошує на важливій ролі та місці інформації про витрати на НДДКР у системі менеджменту. Він пропонує впровадити методіку аналізу інноваційного потенціалу, під яким розуміє «сукупність виробничих, наукових, фінансових, маркетингових, кадрових, організаційних ресурсів і можливостей, що забезпечують готовність і здатність підприємства здійснювати інноваційну діяльність при постійному удосконаленні системи управління нею з урахуванням факторів нестабільності ринкового середовища» [6].

В. Макарович пропонує витрати на інновації розглядати як елемент інноваційного капіталу, який, в свою чергу, є складовою інтелектуального капіталу [8].

В працях зарубіжних авторів реалізовувалася ідея, що дослідження інноваційних процесів на підприємстві повинні носити характер стратегічного і міждисциплінарного підходу.

Один із засновників теорії інноваційного розвитку Й. Шумпетер вказував, що R&D не є самоціллю, а є рушієм економічного розвитку через технологічні зміни. Науково-дослідницька діяльність в його розумінні – це основа інноваційного процесу, який охоплює створення нових комбінацій знань, технологій і ресурсів для впровадження на ринок. Вчений не використовував прямо термін «витрати на R&D», адже у його класичних працях це поняття ще не було чітко інституціоналізоване. Проте його ідеї стали концептуальним підґрунтям для розуміння ролі інновацій і пов'язаних з ними витрат у розвиток економіки. Й. Шумпетер формулює концепцію «творчого руйнування» (creative destruction): інновації замінюють старі технології новими, отже, потребують витрат на розроблення, дослідження, трансформацію бізнес-моделей [9].

Р. Каплан і А. Аткинсон стверджували, що R&D – це витрати на пошук нових рішень щодо продуктів, процесів або послуг, які не мають гарантії комерційного успіху, але підвищують потенціал конкурентоспроможності. Вказані дослідження вони здійснювали у контексті управлінського обліку та інвестицій у знання [13].

П. Друкер розглядав R&D та витрати на їх здійснення як один із ключових факторів успішного інноваційного менеджменту та стратегічного розвитку компанії. Він зазначав, що ефективне управління витратами на R&D – це основа конкурентної переваги й один із ключових факторів успішного інноваційного менеджменту й стратегічного розвитку компанії [11].

К. Павіт підкреслював різницю між фундаментальними дослідженнями, прикладними дослідженнями та розробками, а також розробив класифікацію видів інноваційної діяльності, включно з R&D. Він досліджував розмежування витрат між фундаментальними дослідженнями, прикладними дослідженнями та розробками [15].

Таким чином, узагальнюючи праці вітчизняних та зарубіжних вчених, можна визначити витрати на НДДКР як сукупність ресурсних вкладень підприємств, держави та інших економічних агентів у створення, удосконалення та комерціалізацію нових знань, технологій, продуктів і процесів, що забезпечують зростання інноваційного потенціалу та підвищення конкурентоспроможності національної економіки й окремих суб'єктів господарювання. Такі витрати мають подвійну природу: з одного боку, вони виступають як елемент інноваційної діяльності, формуючи інтелектуальний капітал і базу для подальших технологічних змін; з іншого, – як стратегічні інвестиції, що визначають довготривалу динаміку продуктивності та конкурентних переваг у глобальному економічному середовищі.

Управління даними витратами ставить питання щодо концепції парадигми управління інноваційною діяльністю.

Формування сучасної парадигми управління інноваційною діяльністю доцільно розглядати через призму економічної та облікової теорії. З позицій облікової теорії парадигму управління інноваційною діяльністю доцільно розглядати як цілісну систему

інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень у сфері створення, розвитку та комерціалізації інновацій. Її методологічна основа повинна спиратися на принципи достовірності, своєчасності та релевантності облікових даних, що визначає специфіку формування обліково-аналітичної інформації для різних рівнів управління.

З точки зору економічної теорії парадигму управління інноваційною діяльністю доцільно трактувати як цілісну систему стратегічного та тактичного впливу на інноваційні процеси, спрямовану на забезпечення ефективного функціонування суб'єктів господарювання в умовах науково-технічного прогресу, конкурентного ринку та динамічного зовнішнього середовища. Її зміст повинен виявлятися у взаємодії інституційних, мікро- та макроекономічних чинників, а також у застосуванні сучасних теоретичних підходів до оцінювання ефективності інновацій.

Таким чином, на нашу думку, парадигма управління інноваційною діяльністю – це міждисциплінарна система теоретичних засад та практичних підходів до організації, обліку, планування, реалізації та оцінювання інноваційної активності, що формується на перетині економічної теорії та облікової науки. Вона повинна визначати методологічну основу для формування управлінських рішень з урахуванням стратегічних цілей, ресурсного забезпечення, інформаційної прозорості, а також системи обліку, контролю й аналізу інноваційних процесів. Залежно від наукового підходу (економічного чи облікового) парадигма може набувати різних акцентів.

Як вже зазначалось, з точки зору облікової теорії така парадигма еволюціонувала від традиційної, орієнтованої на витратний підхід до НДДКР, до інтегративної, де враховується вартісний, ризиковий, етапний і результативний підхід.

Тому сучасний етап розвитку облікової теорії в рамках парадигми управління інноваційною діяльністю повинен базуватися на таких ключових акцентах. По-перше, це облік витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, який забезпечує належне відображення інноваційної активності підприємства у фінансових та управлінських системах обліку. По-друге, важливим інструментом є фінансова звітність, яка повинна передбачати розкриття інформації про рух нематеріальних активів, як результат інноваційної діяльності та оцінювання інноваційного капіталу. По-третє, ключовим повинна стати інформація управлінського обліку, щодо калькулювання витрат інноваційних проєктів, здійснення контролю та аналізу ефективності прийнятих інноваційних рішень. Нарешті, інтегративним елементом парадигми повинен стати контролінг інновацій, який поєднує облікові інструменти з функціями стратегічного управління та системою оцінювання й управління ризиками.

Таким чином, парадигма управління інноваційною діяльністю в обліковому аспекті повинна формувати концептуальне підґрунтя для поєднання традиційних та інноваційних підходів до обліку, забезпечуючи інформаційну базу для ефективного управління інноваційним розвитком підприємства.

В таблиці 1 ми здійснили спробу інтегрувати обліковий та економічний підхід до розгляду взаємозв'язку ознак парадигми управління інноваційною діяльністю та їх впливу на витрати на НДДКР.

Аналіз інтеграції облікового та економічного підходів до розгляду парадигми управління інноваційною діяльністю свідчить, що всі її ключові елементи мають безпосередній або опосередкований зв'язок із витратами на НДДКР. З одного боку, концептуальна основа, рівень відкритості системи та модель інноваційного процесу визначають характер і структуру фінансування інноваційних проєктів. З іншого, – інституційна спроможність, організація інституційної взаємодії та пріоритети управління впливають на ефективність використання коштів, прозорість їх розподілу та джерела фінансування.

Етапи життєвого циклу інновацій та цілі управління зумовлюють динаміку витрат, перетворюючи їх із традиційних витрат у стратегічні інвестиції, спрямовані на досягнення конкурентних переваг та економічної модернізації.

Таблиця 1. Взаємозв'язок ознак парадигми управління інноваційною діяльністю та їх вплив на витрати на НДДКР

Ознаки парадигми	Роль у парадигмі управління інноваціями	Зв'язок з витратами на НДДКР
Концептуальна основа	Визначає, як розуміється інноваційна діяльність: як лінійний, еволюційний, системний чи відкритий процес	Формує обґрунтування потреби у витратах: фундаментальні дослідження, прикладні розробки, кооперація, інфраструктура
Рівень відкритості системи	Характеристика того, наскільки інноваційна система допускає зовнішні впливи, обмін знаннями, співпрацю з різними учасниками (акторами)	Змінює співвідношення внутрішніх та зовнішніх витрат, формує партнерські механізми
Інституційна спроможність	Здатність інституцій (державних, приватних, освітніх, наукових тощо) ефективно формувати, реалізовувати та підтримувати інноваційну політику	Визначає ефективність використання коштів на НДДКР, прозорість, контроль, звітність
Етапи життєвого циклу інновації	Характеристика управлінських підходів до інновацій, які виникають, розвиваються, домінують, застарівають і поступаються місцем новим моделям мислення та управління	Впливає на динаміку витрат, а саме, у зрілій моделі – стабільне фінансування, в перехідній – фрагментарне
Пріоритети управління	Орієнтація на науку, бізнес, державну політику, відкритість чи екосистему	Залежно від моделі змінюється джерело фінансування, структура витрат, механізм розподілу ресурсів
Інституційна організація	Рівень централізації, тип взаємодії між учасниками (державна – наука – бізнес)	Визначає, хто витрачає: держава (держбюджет), приватний сектор, університети, фонди, або всі разом
Модель інноваційного процесу	Лінійна (наука → технологія → ринок), інтерактивна, мережева, відкрита	У різних моделях змінюється розподіл витрат на етапах: дослідження, розроблення, впровадження, комерціалізація
Ціль управління	Зростання конкурентоспроможності, технологічний прорив, економічна модернізація	Витрати розглядаються як інвестиції у стратегічні цілі розвитку, а не просто витрати
Оцінка результативності	Через інноваційні продукти, патенти, трансфер технологій, вплив на ВВП	Формуються метрики ефективності витрат на НДДКР, пов'язані з результатами й віддачею

У рамках створення парадигми управління інноваційною діяльністю підприємствам доцільно розробляти власні моделі управління витратами на НДДКР. Необхідно забезпечити прозору систему обліку й контролю витрат на інновації, використовуючи сучасні цифрові технології управлінського обліку та аналітики. Крім того, рекомендується впроваджувати механізми оцінювання ефективності інноваційних проектів на основі показників окупності витрат, інноваційної віддачі та довготривалої рентабельності.

Висновки. Підсумовуючи викладений матеріал можна стверджувати, що створення парадигми управління інноваційною діяльністю становить надзвичайно важливий етап у розвитку сучасних підходів до організації та використання витрат на НДДКР. Її формування дає можливість не лише концептуально окреслити місце й роль інновацій у стратегії підприємства, але й створити методологічні орієнтири для забезпечення ефективного управління фінансовими, матеріальними та людськими ресурсами. Визначення чіткої парадигми дозволяє інтегрувати облікові та економічні інструменти з механізмами стратегічного управління, що в результаті сприяє прозорості й обґрунтованості управлінських рішень у сфері витрат на НДДКР.

Особливого значення набуває той факт, що парадигма управління інноваційною діяльністю виконує функцію синтезу між традиційними підходами до планування витрат та сучасними вимогами інноваційної економіки, яка характеризується високим рівнем ризику, невизначеності та необхідністю швидкої адаптації. У цьому контексті витрати на НДДКР розглядаються не як звичайна стаття бюджету, а як інвестиції у майбутній розвиток підприємства, його конкурентоспроможність і здатність до довготривалого зростання.

Conclusions. Summarizing the presented material, it can be stated that the creation of a paradigm for innovation management represents an exceptionally important stage in the development of modern approaches to the organization and utilization of R&D expenditures. Its formation makes it possible not only to conceptually outline the place and role of innovation in the enterprise's strategy but also to establish methodological guidelines for ensuring the effective management of financial, material, and human resources. The definition of a clear paradigm allows the integration of accounting and economic instruments with mechanisms of strategic management, which, in turn, contributes to the transparency and validity of managerial decisions in the field of R&D expenditures.

Of particular importance is the fact that the paradigm of innovation management performs the function of synthesizing traditional approaches to cost planning with the modern requirements of an innovation-driven economy, which is characterized by a high level of risk, uncertainty, and the necessity for rapid adaptation. In this context, R&D expenditures are viewed not as an ordinary budget line but as investments in the future development of the enterprise, its competitiveness, and its capacity for long-term growth.

Список використаних джерел

1. Андрушкевич Н. В., Фімяр С. В., Довгань В. В. Управління витратами інноваційного підприємства в рамках системи контролінгу. *Контролінг*. 2025. № 1 (10). С. 7–11. Doi: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2025-10-1>.
2. Голубецький П. Інноваційний процес на підприємстві: правова й економічна етимологія понять та характеристика етапів. *Вісник ЦНТУ*. 2024. № 11. С. 103–109. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.11\(44\)](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.11(44))
3. Грибовська Ю. М. Облік витрат на інновації: сучасний стан та перспективи розвитку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 23. С. 612–617. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/120.pdf> (дата звернення: 25.08.2025).
4. Грицай О. І. Семантика поняття «витрати на інноваційні процеси». *Наукові праці НДФІ*. 2012. № 4 (61). С. 43–50. URL: https://npndfi.org.ua/docs/NP_12_04_043_uk.pdf (дата звернення: 19.08.2025).
5. Діба М. І., Гик В. В. Формування облікової інформації для управління витратами на інновації. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 4 (20). С. 223–227.
6. Ільченко О. О. Облік і аналіз витрат на інновації: управлінський аспект : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ : Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України, 2009. 21 с.
7. Лобода Н., Корень Д., Куришко Н. Інноваційні витрати: обліково-аналітичний аспект. *Молодий вчений*. 2020. № 4 (80). С. 328–330. Doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-67>.
8. Макарович В. К. Аналіз шляхів розв'язання дилеми обліку інноваційного капіталу підприємства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. № 3 (105). С. 75–80. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2023-3\(105\)-75-80](https://doi.org/10.26642/ema-2023-3(105)-75-80)
9. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. з англ. В. Старка. К. : Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2011. 242 с.
10. Christensen C. M. The innovator's dilemma: When new technologies cause great firms to fail. Harvard Business Review Press, 1997.
11. Drucker P. F. Innovation and entrepreneurship: Practice and principles. Harper & Row, 1985.
12. Griliches Z. Productivity, R&D, and the data constraint. *American Economic Review*. 1990. Vol. 80. No 2. P. 1–28. URL: <https://www.jstor.org/stable/2006659>.
13. Kaplan R. S., Atkinson A. A. Advanced Management Accounting. Prentice Hall, 1998.
14. Nelson R. R., Winter S. G. An evolutionary theory of economic change. Harvard University Press, 1982.
15. Pavitt K. Sectoral patterns of technical change: Towards a taxonomy and a theory. *Research Policy*. 1984. Vol. 13. No. 6. P. 343–373. DOI: [https://doi.org/10.1016/0048-7333\(84\)90018-0](https://doi.org/10.1016/0048-7333(84)90018-0)

References

1. Andrushkevych N. V., Fimyar S. V., Dovhan V. V. (2025) Upravlinnia vytratamy innovatsiinoho pidpriemstva v ramkakh systemy kontrolinhu [Cost management of an innovative enterprise within the framework of controlling system]. *Kontrolinh*, no. 1 (10), pp. 7–11. Doi: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2025-10-1>.
2. Holubetskyi P. (2024) Innovatsiinyi protses na pidpriemstvi: pravova y ekonomichna etymolohiia poniat ta kharakterystyka etapiv [Innovation process at the enterprise: legal and economic etymology of concepts and stages]. *Visnyk TsNTU*, no. 11, pp. 103–109. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.11\(44\)](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.11(44))
3. Hrybovska Yu. M. (2018) Oblik vytrat na innovatsii: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Accounting of innovation costs: current state and prospects of development]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky* [Global and national economic problems], no. 23, pp. 612–617. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/120.pdf> (accessed: 25 July 2025)
4. Hrytsai O. I. (2012). Semantyka poniattia «vytraty na innovatsiini protsesy» [Semantics of the concept “costs of innovation processes”]. *Naukovi pratsi NDFI* [Scientific works of the National Institute of Physics and Technology], no. 4 (61), pp. 43–50. Available at: https://npndfi.org.ua/docs/NP_12_04_043_uk.pdf. (accessed: 19 July 2025)
5. Dyba M. I., Hyk V. V. (2015) Formuvannia oblikovoi informatsii dlia upravlinnia vytratamy na innovatsii [Formation of accounting information for managing innovation costs]. *Ekonomika: realii chasu*, no. 4 (20), pp. 223–227.
6. Ilchenko O. O. (2009). *Oblik i analiz vytrat na innovatsii: upravlinskyi aspekt* [Accounting and analysis of innovation costs: managerial aspect] (Author’s abstract of PhD dissertation). Derzhavna akademiia statystyky, obliku ta audytu Derzhkomstatu Ukrainy.
7. Loboda N., Koren D., Kuryshko N. (2020). Innovatsiini vytraty: oblikovo-analitychnyi aspekt [Innovation costs: accounting and analytical aspect]. *Molodyi vchenyi*, no. 4 (80), pp. 328–330. Doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-67>.
8. Makarovych V. K. (2023) Analiz shliakhiv rozv’iazannia dylemy obliku innovatsiinoho kapitalu pidpriemstva [Analysis of ways to solve the dilemma of accounting for innovative capital of the enterprise]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 3 (105), pp. 75–80. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2023-3\(105\)-75-80](https://doi.org/10.26642/ema-2023-3(105)-75-80)
9. Shumpeter J. A. (2011). *Teoriia ekonomichnoho rozvytku: Doslidzhennia prybutkiv, kapitalu, kredytu, vidсотka ta ekonomichnoho tsyклу* [The theory of economic development: An inquiry into profits, capital, credit, interest, and the business cycle] (V. Starka, Trans.). Kyiv: Vyd. dim “Kyievo-Mohyl. akad.” (Original work published 1934).
10. Christensen C. M. (1997). *The innovator's dilemma: When new technologies cause great firms to fail*. Harvard Business Review Press.
11. Drucker P. F. (1985). *Innovation and entrepreneurship: Practice and principles*. Harper & Row.
12. Griliches Z. (1990). Productivity, R&D, and the data constraint. *American Economic Review*, no. 80 (2), pp. 1–28. Available at: <https://www.jstor.org/stable/2006659>.
13. Kaplan R. S., & Atkinson A. A. (1998). *Advanced management accounting*. Prentice Hall.
14. Nelson R. R., Winter S. G. (1982). *An evolutionary theory of economic change*. Harvard University Press.
15. Pavitt K. (1984) Sectoral patterns of technical change: Towards a taxonomy and a theory. *Research Policy*, vol. 13 (6), pp. 343–373. DOI: [https://doi.org/10.1016/0048-7333\(84\)90018-0](https://doi.org/10.1016/0048-7333(84)90018-0)